

Opravujte, předělávejte, darujte; hlavně nic nevyhazujte! Vesna učí v Severní Makedonii o udržitelné módě

23.4.2026 - Eva Mrázková | Člověk v tísni

Vesna je učitelka ze Severní Makedonie a celý svůj život zasvětila módě. Jejím koníčkem ale není prohledávání butiků a nákupních center. Vesna sedí celé dny u šicího stroje a mění textilní odpad a staré oblečení v udržitelné, unikátní modely.

Vesna se také zúčastnila našeho školení o podnikání se zaměřením na cirkulární ekonomiku – znovuvyužití již nepotřebných věcí. Své nové znalosti nyní předává i studentům a studentkám ve škole, kde učí. O udržitelné módě vypráví s velkou vášní a energií.

Učebna, kde jsme se s Vesnou setkali, připomíná kreativní dílnu. Každá lavice je vybavena šicím strojem, na stole uprostřed místnosti jsou různé látky a stěny zdobí obrázky šatů a různých modelů. Právě zde Vesna působí už více než 17 let.

„Učím různá témata; nejen ta praktická, jako je šití a tvorba designu, ale také teorii různých materiálů a udržitelné módy. Se studenty projdeme celý cyklus výroby oblečení, od druhů látek až po konečný produkt,“ vysvětluje Vesna.

Místní školy a organizace přicházejí s vlastní iniciativou

Oblečení je pro Vesnu celoživotním koníčkem.

„Už od dětství jsem si přešívala oblečení a vyráběla pro sebe unikátní kousky. Svoji první sukni jsem ušila ve čtvrté třídě. Všichni byli překvapení, když jsem řekla, že jsem si ji vyrobila sama,“ říká.

Severní Makedonie se potýká se znečištěním a neefektivním nakládáním s odpady. Proto podporujeme místní školy a organizace v jejich iniciativách a nápadech, jak znovu využít různé materiály.

„Nakládání s odpady v Severní Makedonii je jedním z největších problémů, který ohrožuje životy občanů. Společně se třemi místními organizacemi podporujeme aktivity v oblasti cirkulární ekonomiky,“ říká Sunchica Kostovska Petrovska z organizace Člověk v tísni.

Vesna absolvovala kurz, který jsme společně s dalšími organizacemi zorganizovali. Dozvěděla se nové informace o cirkulární ekonomice a naučila se, jak si sestavit podnikatelský plán. Je nadšená, že se o tyto znalosti může podělit se svými studenty.

Textilní odpad dostane nový život

Vesna se snaží, aby její hodiny byly praktické, zajímavé a interaktivní. Studentky a studenty zapojuje do hledání různých materiálů, které mohou znovu využít a redesignovat.

„Neshromažďujeme jen odpadní materiály, ale aktivně spolupracujeme s textilními firmami v okolí, které nám dávají kusy látek, které by jinak vyhodily,“ říká Vesna.

Vesna vede studenty a studentky k tomu, aby využívali svoji kreativitu naplno a vytvářeli různé

doplňky, oblečení a textilní výrobky z látek, které by se jinak vyhodily. Své produkty mají možnost prodat na místním trhu a Vesna hrdě dodává, že vyhráli cenu za nejlepší tržní stánek.

A jak studenti vnímají témata cirkulární ekonomiky a udržitelnosti?

„V našich hodinách o ekologii a cirkulární ekonomice mluvíme často. Letos jsme otevřeli kurz udržitelné módy, aby studenti pochopili důsledky, které má fast fashion na naše životní prostředí. Jsem ráda, že studenti chápou důležitost tohoto tématu a místo nakupování nového oblečení opravují nebo předělávají to staré.“

Udržitelná móda pro budoucí módní návrháře

V hodinách, které Vesna vyučuje, jsou chlapci i dívky. Někteří studenti a studentky mají jasnou vizi, že se stanou úspěšnými návrháři, ostatní téma prostě jen zajímá.

„Všichni jsou jiní, mají různé ambice, ale je velká radost s nimi pracovat,“ říká Vesna.

Tím, že Vesna vyučuje cirkulární ekonomiku a udržitelnost v oděvním průmyslu a opětovně využívá textilní odpad, zvyšuje povědomí o tomto tématu a snižuje množství odpadu v zemi. A jaká je její rada pro všechny, kteří by chtěli k módě přistoupit udržitelněji?

„Zaprvé: opravujte, nevyhazujte. Zadruhé: předělávejte, nevyhazujte. Zatřetí: darujte, nevyhazujte.“

Projekt „Občanská společnost a mládež pro inkluzivní a udržitelný rozvoj prostřednictvím cirkulární ekonomiky v Severní Makedonii“ je financován Evropskou unií. Projekt vede Člověk v tísni (PIN) v rámci konsorcia s organizacemi ARNO, LEAD a Ekovita.

„Tato publikace byla vytvořena za finanční podpory Evropské unie. Za její obsah nese výhradní odpovědnost Člověk v tísni a nemusí nutně odrážet názory Evropské unie.“

<https://www.clovekvtisni.cz/opravujte-predelavejte-darujte-hlavne-nic-nevyhazujte-vesna-uci-v-severni-makedonii-o-udrzitelne-mode-13443gp>